

ložkou saldovací přepsati. Noty a výkazy, jimiž v pohraničních okresech zboží dle platných kontrolních předpisů musí býti opatřeno, jsou podmínečně od poplatku osvobozeny (al. 2 § 10 zák. ze dne 29. února 1864). § 19 zák. ze dne 8. března 1876 ohledně účtův o přímých bursovních obchodech byl zrušen § 7 zák. ze dne 18. září 1892 č. 172 ř. z. o dani z tržby cenných papírů.

Na konec budtež ještě uvedena důležitější rozhodnutí správního soudního dvoru. O podmínkách kupeckého účtu nál. spr. soud. dv. ze dne 9. března 1880 č. 407, sb. »Budwinski« č. 722; ze dne 28. června 1881 č. 1054, sb. »Budwinski« č. 1129; ze dne 13. prosince 1881 č. 2078, sb. »Budwinski« č. 1233; ze dne 7. července 1885 č. 1806, sb. »Budwinski« č. 2650; ze dne 15. června 1886 č. 1719, sb. »Budwinski« č. 3106, a ze dne 14. května 1892 č. 1592, sb. »Budwinski« č. 6615. I účty lékárníků spadají pod pojem kupeckého účtu (roz. ze dne 25. října 1881 č. 1418, sb. »Budwinski« č. 1190). O době a způsobu použití kolků srv. roz. ze dne 8. července 1879 č. 1359, sb. »Budwinski« č. 531; ze dne 13. prosince 1881 č. 2078, sb. »Budwinski« č. 1233; ze dne 28. září 1889 č. 3110, sb. »Budwinski« č. 4847; ze dne 17. března 1891 č. 1040, »Budwinski« č. 5830. O rozhodující výši vyúčtovaného obnosu srv. roz. ze dne 24. ledna 1882 č. 162, sb. »Budwinski« č. 1274. Osvobození od poplatku dle pol. s. 83 B 1 nevztahuje se na účty vydané od obchodníků nebo živnostníků (roz. ze dne 5. října 1881 č. 1561, sb. »Budwinski« č. 1171). O osvobození od poplatku dle pol. s. 83 A srv. roz. ze dne 30. prosince 1879 č. 2468, sb. »Budwinski« č. 655 a ze dne 7. července 1885 č. 1806, sb. »Budwinski« č. 2650. O osvobození vlastních účtů od poplatku srv. roz. ze dne 2. srpna 1877 č. 780, »Budwinski« č. 114, o platebních listinách jakožto účetních dokladech roz. ze dne 20. května 1879 č. 933, sb. »Budwinski« č. 495, o ručení za kolkový poplatek roz. ze dne 12. ledna 1886 č. 110, sb. »Budwinski« č. 2862.

O tom, kdy účet obecní pokladně předložený dle pol. s. 47 a poplatku jest podroben, srv. roz. ze dne 10. prosince 1889 č. 4061, sb. »Budwinski« č. 5012, o tom, kdy účet jest pokládati za listinu právní o smlouvě roz. ze dne 10. května 1890 č. 1561, sb. »Budwinski« č. 5306, o zápisních knihách jako kupeckých účtech roz. ze dne 28. května 1889 č. 537, sb. »Budwinski« č. 4711 a ze dne 10. června 1890 č. 1898, sb. »Budwinski« č. 5362 a konečně o účtech v cizině vystavených roz. ze dne 25. dubna 1891 č. 1512, sb. »Budwinski« č. 5914.

Účet běžný.

I. Pojem.

Účet běžný je výtah z hlavní knihy kupce o položkách passivních (debet, má dáti) a aktivních (credit — dal) za jisté účetní období z obchodního spojení s jinou osobou vzniklých. Z bilancování těchto obojích položek vyplývá přebytek (saldo) buď k dobru toho, kdo poskytuje účet běžný (saldo aktivní) neb k jeho obtížení (passivní saldo). Dle zákonné definice čl. 291 obch. z. jest účet běžný účetní závěrkou mezi dvěma kupci, jež mezi sebou mají účet běžný, po uplynutí určitého období účetního, při čemž se vyplývající přebytek zúčtuje ode dne závěrky, byť i v něm již úroky byly zahrnuty. Německý říšský vrchní soud obchodní vysvětluje v rozh. ze dne 21. března 1871 II. 137 pojem smlouvy kontokorentní

takto: Dle svého pojmu a podstaty předpokládá smlouva o běžný účet, že dle úmyslu smluvníků nemá se užití dávek, jež plnil jeden smluvník po dobu tvořenou účetními závěrkami k umoření jeho určitého závazku platebního, že nemá tudíž dojíti ke kompensaci jednotlivých pohledávek a pohledávek vzájemných, nýbrž že pokládají se dávky a pohledávky na každé straně za celek a sumy vybývající srovnají se za příčinou zjištění difference, kterou pak co saldo dlužník buď zapraví neb jež se převede na jeho »debet« nového účetního období co první položka passivní. Dle toho zanikají tedy jednotlivé položky účetní v sumách závěrečných (credit a debet) a s těmito v saldu. Z toho plyne, že jednotlivé pohledávky (ač není-li nic jiného umluveno), jichž se týče smlouva o účet běžný, nelze samostatně dobývati, bez ohledu na to jakého jsou druhu a na jakém právním důvodu spočívají. Právě v této konsumující moci jeví se právní význam poměrů kontokorentních.

II. Smluvníci.

Poměr kontokorentní neb smlouvu o účet běžný lze podobně jako každou jinou smlouvu uzavřítí výslovně neb mlčky; podstatným je pouze úmysl obou stran, jenž musí k tomu směřovati, by dávky jednoho smluvníka neužilo se k umoření určitého jednotlivého závazku platebního, nýbrž by přebytek vyplývající z účtu běžného — saldo — byl buď dlužníkem zapraven neb na nový účet převeden. Čl. 291 mluví o kupcích; je otázka, mohou-li i nekupci založiti poměr kontokorentní. Tato otázka byla předložena již při poradě o obchodním zákoně. Návrhu, by i nekupci mohli bezvýmínečně uzavíratí smlouvy o účet běžný, bylo odporováno z těchto důvodů: Navrhovaná modifikace čl. tohoto vedla by příliš daleko, zejména když nelze pojem účtu běžného rozšířiti v jeho zvláštnosti na poměr mezi kupcem a nekupcem, aniž by bylo možno vytknouti bližší kriteria tohoto pojmu a povahu obchodního spojení mezi nimi stávajícího. Nelze však o tom pochybovati, že může uzavřítí smlouvu o účet běžný kupec s nekupcem na základě zvláštní úmluvy, při které uspořádají se vzájemná práva a závazky tak, jak toho vyžaduje potřeba (Hahn, str. 110 pozn. 3); praxe nyní povšechně uznává, že i nekupci mohou založiti poměr kontokorentní. Tak podotýká v tom směru rozhodnutí něm. říš. vrch. soudu obch. ze dne 3. října 1873 (sv. IX. č. 48, str. 140 nn.) toto: Účet běžný vytvořil se ovšem především jen mezi kupci, avšak obsah jeho nevádí, by i nekupec neuzavřel vlastní poměr kontokorentní, ovšem třeba k uzavření takového jednání mezi dvěma osobami souhlasné vůle; avšak souhlas takový lze projevití výslovně i mlčky a lze ho zejména seznati v tomto posledním případě ze vzájemného chování se stran. Je-li tu souhlas, podrobí se i smluvník nekupec, ač není-li nic jiného stanoveno, obchodnímu právu obyčejovému, na němž vůbec spočívá účet běžný; dle tohoto práva vzniká tudíž nárok i závazek. Tyto zásady zachovává důsledně praxe říšského vrchního soudu obchodního (rozh. ze dne 17. září 1874 sv. XIV., č. 30, str. 69 a ze dne 4. února 1875 sv. XVI., č. 9, str. 28 nn.). Vším právem podotýká však Geller (ve svém pojednání »der Contocurrent-verkehr« časop. »Jur. Bl.« ze dne 9. března 1879), že jde tento náhled příliš daleko a že se nesmí přehlédnouti, že obchodní právo zvykové není právem obecným, nýbrž partikulárním a že platnost obyčejného práva obchodního závisí dílem na kupecké vlastnosti (kvalitě) osob, dílem na kvalitě jednání co obchod.

III. Právní účinky účtu běžného.

1. Strana, v jejíž prospěch vybývá přebytek (saldo), je oprávněna žádati úroky z celého jeho obnosu, byť i v něm již byly úroky zahrnuty. Dobývá-li se tento přebytek soudně, nejsou předmětem žaloby úroky, byť i v přebytku byly obsaženy úroky a úroky z úroků, nýbrž předmětem jest toliko saldo vyšetřené periodickými závěrkami. Zákaz anatocismu zde neplatí, jak výslovně stanoví čl. 291 obch. z., rovněž se nepřihlíží k námitce promlčení úroků (rozh. ze dne 12. listopadu 1885 č. 7281. časop. »Ger. Halle« 1887 č. 34, »Centr. Bl. f. jür Praxis« 1887, č. 321).

2. Pokud trvá účet běžný, nelze pohledávku z jednotlivého jednání samostatně dobývat (rozh. ze dne 11. listopadu 1857, časop. »Ger. Halle« r. 1858/II.). Vynechal-li však ve sporu účetním mezi kupci, mezi nimiž je účet běžný, skladatel účtů aktivní položku a nevytýkala-li osoba výtky činící toto přehlédnutí, jest skladatel účtu oprávněn vynechanou položku aktivní po provedení účetního sporu zažalovati, aniž by byl nucen opíratí svoji pohledávku o poměr kontokorentní (rozh. ze dne 15. prosince 1885 č. 13.935, časop. »Ger. Halle« r. 1887 č. 22).

3. Žaloba z vlastního poměru kontokorentního může se opíratí o uznané saldo, aniž třeba prokazovati jednotlivé položky (rozh. něm. říš. v. soud. obch. ze dne 27. června 1871 III., 1; ze dne 3. května 1873 X., 55).

4. Poměr obligační vzniká však teprve zasláním, pokud se týče sdělením účtu běžného druhému smluvníkovi, ježto proti tomuto působí účet, pokud se týče přebytková pohledávka z něho plynoucí, jestliže účet nevytýkal. Zaslání závěrky zahrnuje nabídku k tomu, aby zahájeno bylo nové období obchodní na základě závěrky s jejím přebytkem co smluvenou pohledávkou neb dluhem a by dluh dle pravidel o účtu běžném byl umořen, pokud se týče zúročen. Pokračuje-li příjemce ve styku bez odpovědi neb výtky, nutno předpokládati, že souhlasí s nabídkou zasílatelovou (rozh. něm. říš. v. soudu obch. ze dne 14. března 1871, II., 117). Dle okolností určitého případu sluší posouditi, do které doby nutno sdělený účet běžný zkoumati a námitky proti němu činiti (rozh. téhož s. ze dne 8. listopadu 1871, III., 425). Lhůtu tuto sluší asi vyměřiti na základě platných zvyklostí obchodních.

5. Uznání účtu běžného a právní účinky s tím spojené jsou však vyloučeny, sběhl-li se omyl neb podvod (čl. 294 obch. z.). Jest nepochybným, že strana, která se omylu neb podvodu dovolává, okolnosti tyto musí dokázati.

6. Kvitance o saldu obsahuje však zároveň mlčky uznání, že druhá strana již nic nedluhuje a vzdání se dalších nároků z poměru kontokorentního; tudíž doznání pravosti závěrky účetní druhou stranou učiněné; domněnku takového uznání může však příjemce vyloučiti buď výslovně neb jinakými zvláštními okolnostmi, za kterýchž saldo kvitoval (rozh. něm. říš. v. soudu obch. ze dne 23. června 1873, X., 358). Avšak nejen při běžném účtu, nýbrž i v jiných případech trvalého obchodního spojení, kde závěrka účetní a sdělování uzavřeného účtu druhé straně jest buď mezi účastníky umluvena neb skutečně se děje, předpokládá se, že mlčky uznal, kdo proti účtům jemu v přiměřené lhůtě doručeným námitek nečinil a ve spojení obchodním bez výtek dále pokračoval (roz. něm. říš. v. soudu obchod. ze dne 30. června 1874, XIV., 11).

7. Účty běžné činí ve své vlastnosti co výtahy z knih obchodních důkaz dle uvážení soudu úplný neb neúplný. Důkaz neúplný doplněn buď průvody c. ř. s. přípustnými, zejména přísežným výsledkem stran (§ 371 c. ř. s. čl. 34 obch. z. čl. VII. uv. z. k c. ř. s. a § 295 c. ř. s.).

IV. Poplatky.

Dle práva poplatkového rozumí se účty, zápisy, jež obchodníci a živnostníci vydávají obchodníkům neb živnostníkům neb osobám jiným o předmětech svého závodu obchodního neb živnostenského, pokud se týče o jednáních týkajících se tohoto závodu, pokud jim z nich vzešla nějaká pohledávka. Rozdílu nečiní, obsahují-li účty saldování čili nic.

Účty (konta) jsou až do 10 zl. (včetně) poplatku prosty, účty, kde obnos nepřevyšuje 50 zl., podléhají poplatku 1 kr. a převyšují-li obnos 50 zl. poplatku 5 kr. Tento pevný poplatek sluší i tehdá zaplatiti, byly-li takové účty pojaty do textu kupecké korespondence neb k této co dodek, příloha a pod. připojeny. Podpisu vydavatelova netřeba k založení povinnosti poplatkové, nýbrž stačí, lze-li seznati ústav neb osobu, v jejímž závodě byl účet vydán, z účtu samého, na př. z tiskového označení, razítka a pod. Opisy takových účtů, pokud se týče kont, podléhají témuž pevnému poplatku, jako originály (§ 19 popl. nov. ze dne 8. března 1876 č. 26 ř. z.) (ohledně bilancových účtů viz čl. Bilance).

Účet zpáteční viz Směnka a právo směnečné.

Učiliště horní.

Učiliště horní jsou školy, na nichž se posluchačům dostává theoretického a praktického vzdělání v hornictví a hutnictví a jsou vyšší a nižší kategorie.

I. Vyššími horními učilišti jsou státní horní akademie v Příbrami a v Lubnu. Úkolem obou těchto ústavů jest poskytnouti důkladné vědomosti z hornictví a hutnictví po stránce theoretické a, pokud možno, i po stránce praktické; rozdíl mezi oběmi školami jest ten, že se na akademii lubenské zvláště přihlíží k železářství, kdežto na akademii příbramské zvláštní zřetel se věnuje hutnictví vůbec. Stanovy pro c. k. horní akademii v Příbrami a v Lubnu schváleny byly nařízením min. orby ze dne 15. října 1875 č. 135 ř. z. a na základě nejvyš. rozhodnutí ze dne 15. prosince 1874.

1. Horní akademie lubenská sestává:

a) ze všeobecného oddělení pro ony vědomosti, které jsou základem studií odborných;

b) z odborné školy hornické;

c) z odborné školy hutnické.

Předměty, jimž se učí, jsou: matematika, technická mechanika, názorná geometrie (měřictví), praktická geometrie, všeobecná nauka o strojnictví, nerostopis, geologie, paleontologie, fysika, theoretická chemie, metalurgická chemie, analytická chemie, nauka o výzkumech, nauka o hornictví, horní měřictví, nauka o horním strojnictví, hutnictví železářské, hutnictví ostatních kovů, nauka o sváření kovů, nauka o strojnictví huťářském, encyklopedie věd hornických, encyklopedie hutnictví, encyklopedie stavitelství, encyklopedie lesnictví, právo horní, právo smluvní a směnečné, a účetnictví. Kromě přednášek pořádají se cvičení (praktická) a exkurse. Po skončení přednášek podnikají se za účelem dalšího vzdělání v jednotlivých předmětech vědecké cesty. Osnova učebná schválená ministrem orby